सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियम ३ वमोजिम खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागको सूचना

क) निकायकोस्वरूपरप्रकृति: नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालयअन्तर्गतको विभाग

ख) विभागकोकाम, कर्तव्य, अधिकार तथा प्रदान गर्ने सेवा : विभागले प्रचलित खाद्य ऐन, दाना ऐन तथा नियमावलीअनुसार तपसीलअनुसारको अधिकार प्रयोग गरी निम्नवमोजिमका सेवाहरू प्रदान गर्छ ।

१) खाद्यतथादानागुणनियन्त्रणसम्बन्धीकार्य

- तालिम प्राप्त निरीक्षकहरूवाट नियमित एवम् आकस्मिकरूपमा बजार उद्योग निरीक्षण न्यून गुणस्तरका खाद्यवस्तुहरूको नमुना सङ्कलन गरी विश्लेषणका लागि प्रयोगशालामा पठाउने र न्यून गुणस्तरका वा दूषित वस्तु देखिएमा प्रचलित खाद्य तथा दाना ऐनअनुसार कारवाही ।
- तोकिएको गुणस्तरअनुरूप नपाइएका खाद्यवस्तुका उत्पादक, बिक्रीवितरकहरूलाई कानूनी कारबाही गर्ने ।
- खाद्य उद्योग स्थापना गर्न सिफारिस, अनुज्ञापत्र प्रदान, नवीकरण नियमन एवम् परामर्श सेवा
- आयात निर्यात तथा खाद्य वस्तुहरूको गुण नियमन एवम् प्रमाणीकरण र स्वच्छता कायम गर्ने ।
- आयात अनुमतिपत्र वितरण गर्ने ।
- GMP HACCP लगायतका गुणस्तर मापदण्ड कार्यान्वयन गर्न प्रबर्द्धन गर्ने
- खाद्य वस्तुको उत्पादन सञ्चयन तथा बिक्री वितरणमा हुने अस्वस्थकर गतिवधि नियन्त्रण गर्न विभिन्न माध्यमवाट उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन ।
- खाद्य उत्पादनका विभिन्न श्रृङ्खलामा स्वच्छता र गुणस्तर कायम राख्न मापदण्ड बनाउने ।
- उद्योग, क्यन्टिन, होटल, रेष्टुरेन्ट, क्याटरिङ गुणस्तर निर्धारण ।
- होटल/रेष्टुरेन्टको खाद्य स्वच्छता कायम गर्ने र होटलको स्तरीकरण गर्ने ।
- खाद्य बस्तुहरूको विज्ञापन साम्रग्री तथा सन्देशहरू प्रसारण गर्ने ।

२)खाद्य प्रविधि विस्तार कार्यविधिः

- कृषि तथा पशुजन्य विभिन्न खाद्य पदार्थमा आधारित प्रशोधन प्रविधिको विकास एवम् विस्तार गर्न सहयोग गर्ने ।
- खाद्य उद्योग स्थापना गर्न चाहने उद्यमी व्यवसायीहरूको लागि परामर्श, तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- खाद्य उद्योगहरूको लागि प्राविधिक सेवा टेवा प्रदान गर्ने कार्यक्रम।

- दुर्गम स्थानमा उत्पादन हुने (स्थानीय कृषि उपज) फलफूललगायतका न्यून उपभोगका खाद्य पदार्थहरू संरक्षण गर्न उपयुक्त ढुवानी तथा परिवहन प्रविधि तथा प्याकेजिङ प्रविधिको विकास एवम् विस्तार गर्ने।
- कृषि उपजमा उत्पादनोपरान्त हुने क्षति कम गर्न अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रचारप्रसार गर्ने ।
- खाद्य प्रशोधनका नवीन प्रविधीहरूबारे अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।

३) खाद्य तथा पोषणतत्व कार्यक्रम

- देशका विभिन्न भौगोलिक क्षेत्र तथा वर्ग विशेषको पोषण स्थिति सर्वेक्षण गरी कुपोषणमा सुधार ल्याउन स्थानीयस्तरमै अबलम्वन गर्न सकिने उपायहरूवारे अध्ययन गरी जानकारी गराउने, पौष्टिक खाद्य परिकार विकास गर्ने ।
- खाद्य वस्तुहरूको पौष्टिक तत्वहरूको अध्ययन अनुसन्धान गरी खाद्य पोषण तालिका निर्माण एवम् प्रचार प्रसार गर्ने।
- खाद्य पोषणसम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने (पोषणसम्वन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन) ।
- पोषणसम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन ।पोषण सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- समुदाय तथा घरधुरीमा खाना पकाउँदा हुने पोषक तत्त्वको क्षति अध्ययन गरी नियन्त्रणको पहल गर्दै न्यूनीकरण ।

DFTQC

विभागको विद्यमान कर्मचारी संरचना (केन्द्रीयस्तर)

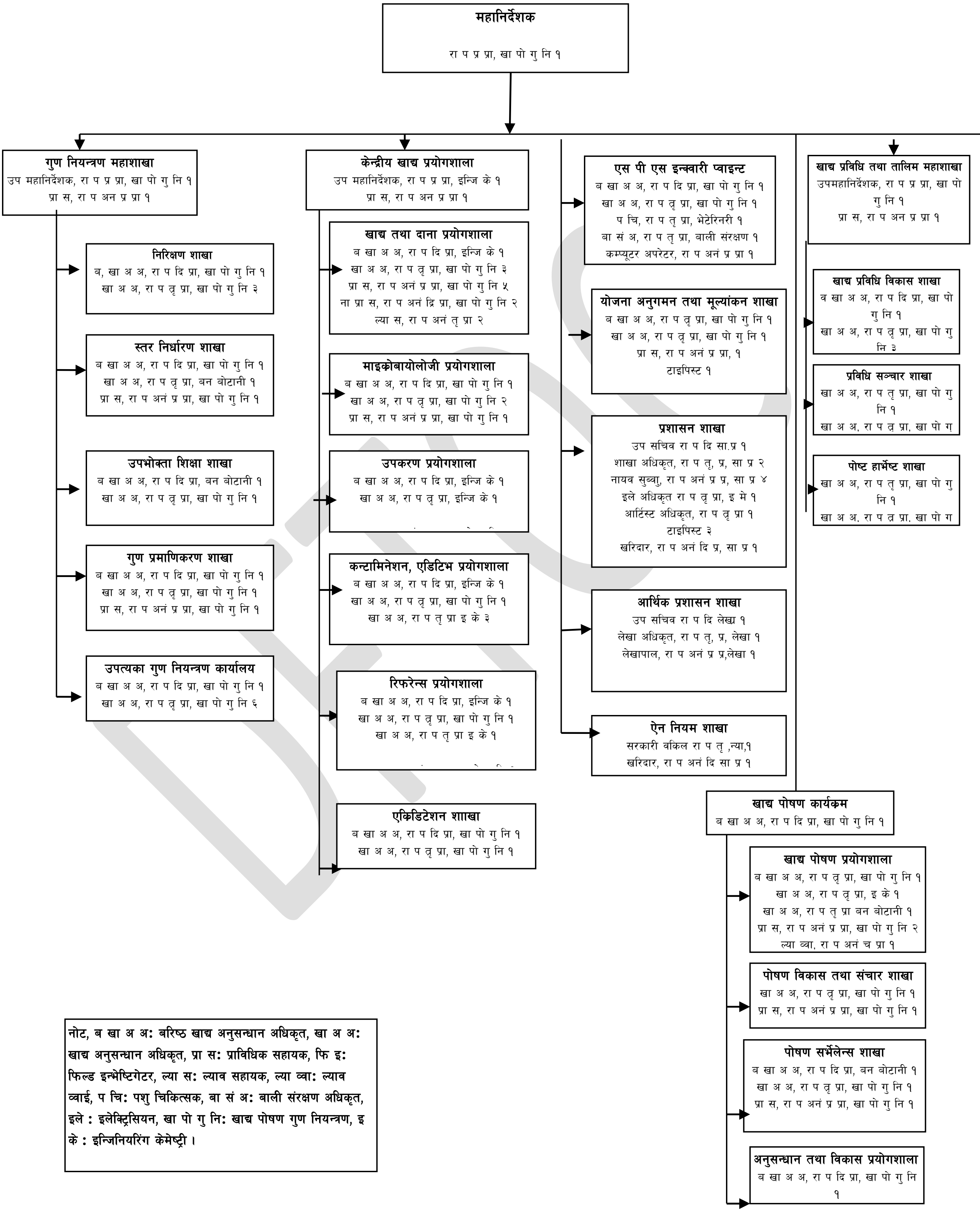

४. निकायबाट प्रदान गरिने सेवा

१ प्रयोगशाला विश्लेषण सेवा

* तोकिएको दस्तुरसहित अनुरोध भै आएमा विभिन्न खाद्य एवम् पेय पदार्थहरूको जाँच, विश्लेषण सेवा प्रदान गर्ने ।
* प्रयोगशालासम्बन्धी अवश्यक तालिम उपलब्ध गराउने ।
* जनशक्ति बिस्तार र क्षमता बिस्तार गरी क्षेत्रीय खाद्य प्रयोगशाला, क्वारेन्टाइन प्रयोगशालाको क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।

२ SPS Enquiry point :

- विश्व व्यापार सङ्गठनका सदस्य राष्ट्रबीच हुने व्यापार सहजरूपमा SPSका प्रावधानवारे व्यक्ति वा विभिन्न निकायहरूका बीचमा जानकारी दिने कार्य गर्ने । यसका लागि सदस्य राष्ट्रका व्यवसायी एवम् संघ संस्थाबाट सम्वन्धित ऐन नियम,Standards, Guidelinesआदिको माग भै आएमा उपलब्ध गराउने
- SPS का प्रावधानहरूStakeholders बीच समन्वय तथा कार्यान्वन गरी ब्यापार बृद्धिमा टेवा पुर्याउने ।

५ सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारीलगायत खण्ड ङ, च, छ, ज र झको विवरण

(क) खाद्य गुण नियन्त्रण महाशाखा

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकल्पिक व्यवसथा	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१	बजार एवं उद्योग निरिक्षण अनुगमन गरी नमुना संकलन गर्ने	क) बजार उद्योग निरिक्षण का बार्षिक कार्यक्रम ख) खाद्य तथा दाना नमुना संकलनका अनुसुचीहरु ग) उद्योग निरिक्षण फारम घ) कही कतै मिसावट गरिएको वा न्यून गुणस्तरका खाद्य वस्तु उत्पादन एवम् बिक्री वितरण भएगरेको जानकारीको प्राप्त निवेदन	यथाशिघ्र कार्यालय समय भित्र	निवेदनको हकमा रु ५ को टिकट	खा अ अ श्री दशरथ वर्मा	व.खा.अ.अ. श्री किशोर के सी	उपमहानिर्देशक मतिना वैद्य
२	खाद्य तथा दाना उद्योग स्थापना गर्न सिफारिस दिने	क) उद्योगमा प्रयोग हुने मेसिनरी, प्रविधिक जनशक्ति, कच्चा पदार्थ आदिको प्रस्ताव भएको स्कीमको प्रतिलिपी ख) उद्योग दर्ताको निवेदन प्रतिलिपी ग) विभागबाट उपलब्ध निवेदन फारम	२ दिन	रु ५ को टिकट	खा अ अ श्री रत्ननिधि चिलवाल	व.खा.अ.अ. श्री क्षितिज श्रेष्ठ	उपमहानिर्देशक मतिना वैद्य
३	अनुज्ञापत्र प्रदान गर्ने	क) उद्योग दर्ता प्रमाण पत्र को प्रतिलिपी ख) उद्योग धनिको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ग) सम्बन्धित व्यक्तिको पासपोर्ट	१५ दिन	क) रु ५ को टिकट ख) राजस्व रु २०० को दस्तुर	खा अ अ श्री मोहन ओझा	व.खा.अ.अ. श्री क्षितिज श्रेष्ठ	उपमहानिर्देशक मतिना वैद्य

		साइज को २ प्रति फोटो घ) उद्योग निरिक्षण प्रतिवेदन ङ) नमुना संकलन गरी नमुनाको विश्लेषण प्रतिवेदन च) विभाग बाट उपलब्ध हुने निवेदन फारम					
४	अनुज्ञापत्र नवीकरण गर्ने	क) विभाग बाट प्रदान गरीएको अनुज्ञापत्रको सक्कल प्रति ख) उद्योग बाट उत्पादन भएको खाद्य पदार्थको नमुना ग) नमुना विश्लेषणको प्रतिवेदन घ) उत्पादित खाद्य पदार्थमा प्रयोग गरीने लेवुलको नमुना ङ) विभाग बाट उपलब्धहुने निवेदन फारम	१५ दिन	क) रु ५ को टिकट ख) श्रावण देखी असोज मसान्त भित्र रु २०० राजस्व दस्तुर त्यस पछि भएमा रु ४०० राजस्व दस्तुर	खा अ अ श्री मोहन ओझा	व.खा.अ.अ. श्री क्षितिज श्रेष्ठ	उपमहानिर्देशक मतिना वैद्य
५	खाद्य वस्तु आयात निर्यातको लागि नमुना विश्लेषण गरी सिफारिस गर्ने	क) भन्सार कार्यालयको पत्र ख) भन्सारमा दस्तुर तिरेको प्रमाण ग) आयात हुने खाद्य वस्तुको सवालमा Invoice letter, Quality certificate, Certificate of origin घ) निर्यात गरेको खाद्य वस्तुको हकमा गर्नु पर्ने Parameters उल्लेख भएको पत्र ङ) विश्लेषण गरीने खाद्य पदार्थको नमुना च) खाद्य पदार्थ नमुनाको विश्लेषण प्रतिवेदन	३ दिन	रु ५ को टिकट र भन्सार दस्तुर नतिरेको हकमा विश्लेषण Parameter अनसारको दस्तुर	खा अ अ श्री रूपेन्द्र रावल	व.खा.अ.अ. श्री किशोर के सी	उपमहानिर्देशक मतिना वैद्य

(ख) केन्द्रीय खाद्य प्रयोगशाला

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकल्पिक व्यवसथा	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१	खाद्य ऐन नियम अनुसार प्राप्त नमुनाको परीक्षण	क) खाद्य नियमावलिको अनुसुची-३ अनुसारको माप भएको लाहाछाप भएको खाद्य पदार्थका नमुना, दानाको हकमा लगभग ५०० ग्राम ख) खा.नि.को अनुसुची-४ मा तोकिए बमोजिमको भरेको फारम ग) नतिजा अनुसुची-५ मा तोकिए बमोजिमको फारम घ) दाना नियवालीको अनुसुची-३ ङ) दा.नि.को अनुसुची-४	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	महानिर्देशक
२	आयात निर्यात तथा अनुरोध गरिएका नमुनाको परिक्षण	नमुना निवेदन बाहिर परिक्षण गराएको भए त्यसको प्रमाण आयातित नमुनाको हकमा: – Invoice letter – Origin Certificate – Quality certificate राजस्व बुझाएको भौचर	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	महानिर्देशक

३	अनुसन्धानात्मक एवम् अन्य विविध नमुना परिक्षण	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार नमुनाको प्रकृति तथा विश्लेषण गर्नु पर्ने Parameter का आधारमा १ देखी १० कार्य दिन	संलग्न तालिका १ र २ मा उल्लेख भए बमोजिम	खा अ अ श्री दीपेन्द्र घिमिरे	व.खा.अ.अ. श्री कृष्ण प्रसाद राई	महानिर्देशक

(ग) राष्ट्रिय पोषण कार्यक्रम

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकल्पिक व्यवसथा	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१	खाद्य पदार्थको पौष्टिक तत्व विश्लेषण तथा अनुसनधान	निवेदन, चिठी	केन्द्रीय खाद्य प्रयोगशाला सरह	प्रयोगशाला सरह	खा.अ.अ.श्री आनन्दकुमार चालिसे	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
२	पोषण सम्बन्धी प्रकाशन वितरण	निवेदन, चिठी	यथासिघ्र	निःशुल्क	खा.अ.अ.श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
३	खाद्य पोषणसम्बन्धी प्राविधिक परामर्श	निवेदन, चिठी	यथासिघ्र	निःशुल्क	खा.अ.अ.श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
४	खाद्य पोषणसम्बन्धी तालिम, भेला एवम् गोष्ठी	निवेदन, चिठी	बिषयवस्तु, समय अनुसार	नेपाल सरकारको नर्मस अनुसार	खा.अ.अ.श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
५	खाद्य पोषणसम्बन्धी अनुसन्धान एवं परिकार विकास	चिठी तथा करार	करारअनुसार	करार अनुसार	प्रा स श्री घननाथ अधिकारी	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
६	खाद्य पोषण अवस्था सम्बन्धि सर्भेक्षण एवं सामुदायीक पोषण सुधार कार्यक्रम	-	बार्षिक कार्यक्रम अनुसार	-	खा.अ.अ.श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक
७	पोषण ज्ञान बिस्तार रेडियो कार्यक्रम	-	बार्षिक कार्यक्रमअनुसार	रेडियोबाट सुन्न सकिने	खा.अ.अ.श्री केशरीलक्ष्मी बज्राचार्य	ब.खा.अ.अ. श्री पूर्णचन्द्र वस्ती	महानिर्देशक

(घ) खाद्य प्रविधि विकास तथा तालिम महाशाखा

सि.न.	कार्यहरु	आवश्यक कागजात	सम्पादन गरी सक्नु पर्ने अवधि	लाग्ने शुल्क	जिम्मेवार कर्मचारी	बैकल्पिक व्यवसथा	उजुरी सुन्ने अधिकारी
१	अनुसन्धान विकास कार्यक्रम	-	बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तरगत चौमासिक विभाजन अनुरुप	-	खा.अ.अ.श्री प्रक्षा न्यौपाने	ब.खा.अ.अ. श्री हुमाकुमारी वखिम	उपमहानिर्देशक श्री चन्द्र सुब्बा
२	तालिम कार्यक्रम	• निवेदन (रु १० को टिकट टास भएको) १ थान • नेपालि नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी १ थान • प्रवेशिका वा सो सरह उत्तिर्ण गरेको प्रमाणित प्रतिलिपि १ थान	• राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा ३० दिने सुचना प्रकासन हुने • एक तालीम कार्यक्रम न्यूनतम ५ कार्य दिनको हुने • बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तरगत चौमासिक मासिक	रु १० को टिकट टास गर्ने	खा.अ.अ.श्री प्रक्षा न्यौपाने	ब.खा.अ.अ. श्री हुमाकुमारी वखिम	उपमहानिर्देशक श्री चन्द्र सुब्बा

			विभाजन अनुरुप				
३	प्रकाशन एवम् प्रचार प्रसार	-	• बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रममा तोके अनुसार (पुस्तक, पुस्तिका, पर्चा, डाइरेक्टरी) • प्रत्येक बर्ष (बार्षिक प्रतिवेदन)	निःशुल्क (पर्चा, बार्षिक प्रतिवेदन) सःशुल्क (पुस्तक, पुसतिका, डाइरेक्टरी) लागत मुल्यको आधारमा	खा अ अ श्री श्रीराम न्यौपाने	ब.खा.अ.अ. श्री हुमाकुमारी वखिम	उपमहानिर्देशक श्री चन्द्र सुब्बा
४	प्राविधिक परामर्श सेवा	• स्थापित उद्योगः खाद्य प्रविधि विकास तथा तालिम महाशाखामा विकसित निर्धारित फारम (रु १० को टिकट टास) सहित पेश गर्ने • सम्भावित उद्यमीः • किसान हरु	• निवेदन (फारम) प्राप्त भएको १ हप्ता भित्र वा सम्बन्धित अधकृतले तोकेको मिति उप्रान्त १ हप्ता भित्र • सम्पर्कमा आएको बखत (मौखिक अनुरोधको आधारमा)	रु ५ को टिकट टास गर्ने	खा अ अ श्री श्रीराम न्यौपाने	ब.खा.अ.अ. श्री हुमाकुमारी वखिम	उपमहानिर्देशक श्री चन्द्र सुब्बा

६ सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

केन्द्रीय खाद्य प्रयोगशालाको विश्लेषण दस्तुर

प्रचलित ऐन नियम कार्यान्वयन तहमा बाहेक आम ऊपभोक्ता एवं उद्यमी व्यवसायीहरुले नियमानुसार लाग्ने परिक्षण दस्तुर बुझाई तालिका नं. १ अनुसार प्रयोगशाला विश्लेषण सेवा प्राप्त गर्न सक्नेछ । यस प्रकारका विश्लेषण सेवाहरुकि हकमा परिक्षण दस्तुर बुझाई, नमुना प्रयोगशालामा प्राप्त भएको मितिले सामान्यतया निम्न अनुसारको समय अवधि भित्र विश्लेषण नतिजा उपलब्ध हुन सक्नेछ ।

तालिका नं. १

सि.नं.	खाद्य पदार्थ	परिक्षण दस्तुर (रु.)	परिक्षण समयावधि (दिन)
१	तोरिको तेल	११००/-	४
२	बनस्पति तेल (प्रशोधित)	५५०/-	३
३	क्रुड आयल (ध्यू तेल उद्योगको लागि आउने कच्चा पदार्थ)	३००/-	३
४	गाई भैसीको ध्यू	७५०/-	४
५	बनस्पति धयू	७००/-	३
६	तरल दुध	६५०/-	४
७	कन्डेन्स मिल्क (Condensed)	५००/-	४
८	मखखन	१४००/-	४
९	बदामको मखखन	१०००/-	४

DFTQC

१०	बरफ	१४५०/-	४
११	दही	८५०/-	४
१२	शिशु दुग्ध आहार, शिशु आहार (पौष्टिक तत्व)	१०००/-	४
१३	शिशु आहार, शिशु दुग्ध आहार (शक्ष्म जैविक परिक्षण)	७००/-	६
१४	धुलो दुध (Whole milk)	१३००/-	३
१५	धुलो दुध (Infant formula)	१३००/-	४
१६	जाम, जेली, मार्मलेड, स्क्वास, फलरस, फुट सिरफ, फलफुलको पेय पदार्थ	७००/-	५
१७	टोमाटो केटचप, टोमाटो सस (माइक्रो बायोलोजी समेत)	११५०/-	८
१८	टोमाटो जुस	६००/-	४
१९	अचार	३००/-	४
२०	क्यान्ड फल पदार्थ	७५०/-	४
२१	हल्का पेय पदार्थ	२००/-	३
२२	मासु तथा मासु जन्य पदार्थ	९००/-	५
२३	पिठो, मैदा, सूजी	६००/-	४
२४	बिस्कुट, पाउरोटी	४५०/-	४
२५	कुकिज	५००/-	४
२६	चाउचाउ	८००/-	४
२७	दालमोठ भुजिया	६५०/-	४
२८	चिनी	६५०/-	४
२९	मिश्री	८००/-	४
३०	मह	१०५०/-	४
३१	चकलेट, टफि	७००/-	३
३२	चीवीङ्गम	४५०/-	३
३३	खाद्यन्न/दलहन	४००/-	३
३४	बेसन	५००/-	४
३५	जिरा, धनिया, मरिच क) ग्रडिङ्ग ख) गुणस्तर	 ३००/- ५५०/-	 २ ४
३६	खुर्सानीको धुलो	८५०/-	४
३७	नुन	६५०/-	३
३८	बेसार	७००/-	३

३९	चिया	५००/-	८
४०	चिकन तथा चिज सिजपिंग पाउडर प्राउन क्रेकर, अजिनामोटो	३००/-	३
४१	सस (Oyster, Chilly etc.)	८००/-	४
४२	हल्का पेय पदार्थ पाउडर	४५०/-	३
४३	भिनेगार	८००/-	४
४४	बेकरी सर्टिपिङ्ग	७००/-	४
४५	कोकोनट पाउडर	१०००/-	४
४६	तोरि गेडा (ग्रेडिङ्ग)	२५०/-	१
४७	दाना/दाना पदार्थ	१५५०/-	७
४८	मिनरल वाटर (माइक्रो बायोलोजी समेत)	२५००/-	७
४९	विकिरण परिक्षण	१०००/-	२
५०	माइकोटक्सिन टेष्ट	१०००/-	३
५१	पेस्टिसाइड टष्ट	१०००/-	३
५२	माइक्रो बायोलोजी टेष्ट	तालिका नं. २ मा तोकिए अनुसार प्रत्येक जीवाणुको परिक्षण गरे बापत लाग्ने दस्तुर अनुरुप	५-७
५३	खाद्य वस्तुहरुको पोषकतत्वहरु	विश्लेषण दस्तुर नियमानुसार लाग्नेछ	७-१०

<u>**द्रष्टव्यः**</u>

१) माथि उल्लिखित समयावधि सामान्य अवस्थामा मात्र मान्य हुनेछ ।

२) सामान्य अवस्था भन्नाले बिजुली, पानि तथा विश्लेषकको उपस्थितिलाई जनाउँदछ ।

३) प्राविधिक रोकावट भएमा परिक्षणको लागि थप समय लाग्न सक्नेछ ।

४) तालिका नं. १ मा उल्लेखित खाद्य पदार्थ तथा पेय एवं पानिको परिक्षण वाहेक अन्यको हकमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागमा सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।

५) आफुले चाहेका Parameter मात्र विश्लेषण गराउनु परेमा तालिका नं. २ अनुरुपको दस्तुर लाग्ने छ । यस्तो परिस्थितिमा प्रयोगशालाबाट नै समयावशि तोकिने छ ।

६) नमुना शुक्रबार दर्ता हुन आएमा, समयावधि सोमबार अथवा कार्यालय खुलेको दिन देखि गणना गरिनेछ ।

७) सामान्य परिस्थितिमा समयावधि गणना गर्दा कार्यालय खुलेको दिनलाई मात्र गणना गरिनेछ ।

८) विश्लेषण नतिजा तोकिएको समय अवधि, दिनको २.०० बजे पछि प्राप्त गर्न सकिनेछ।

९) माथी उल्लेखित सेवाहरु यद विभागको राष्ट्रिय प्रयोगशाला बबरमहल, काठमाडौं तथा उपलब्ध भौतिक सुविधाको आधारमा विराटनगर, पोखरा, हेटौंडा, नेपालगञ्ज त धनगढीमा अवस्थित क्षेत्रीय खाद्य प्रयोगशालाहरुबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

१०)खाद्य पदार्थको प्रकृति अनुसार विश्लेषण सेवाको नतिजा प्राप्त हुने अवधि फरक फरक हुनेछ ।

तालिका नं. २

विश्लेषण परिक्षण दस्तुर

क.म.	विवरण	रकम	दिन
१	जलांश (moisture)	१००.	१
२	प्रोटिन (protein)	२००.	२
३	कार्बोहाइड्रेड (carbohydrate)	२००/-	४
४	सुगर (sugar)	२००/-	२
५	स्टार्च (starch)	२००/-	२
६	ठोस पदार्थ (total solids)	२००/-	१
७	फ्याट (fat)	२५०/-	३
८	भष्म (ash)	१५०/-	२
९	भिटामिनहरु प्रत्येकको (भिटामिनA, भिटामिनC)	२००/-	३
१०	मिनरलहरु धातु अधातु तत्व प्रत्येकको	२००/-	३
११	अम्लता (acidity)	१००/-	१
१२	क्षारियता (alkalinity)	१००/-	१
१३	प्रिजर्भेटिभ प्रत्यतेकको	२५०/-	१
१४	रंग जाँच (color)	२५०/-	२
१५	क्रुड फाइवर	३००/-	३
१६	ग्रेडिङ्ग (खाद्यन्न वा मसला वा अन्य) प्रति पारामिटर	१००/-	३
१७	पानीमा घुलनशिल भष्म (water soluble ash)	१५०/-	३
१८	एसिडमा नघुल्ने भष्म (acid insoluble ash)	१५०/-	३
१९	अल्कोहोलिक एक्स्ट्राक्ट (alcoholic extract)	१५०/-	२
२०	घुलनशिलता (solubility)	१००/-	३
२१	नुनको मात्र (salt)	१५०/-	१
२२	माइकोटक्सिन (mycotoxin), प्रति टक्सिन	१०००/-	४
२३	पेष्टिसाइड (pesticide), प्रति पेस्टिसाइड	१०००/-	४
२४	रेडिएसन (radiation)	१०००/-	४
२५	मोल्डकाउन्ट	१५०/-	४
२६	यिष्ट र यसका स्पोरहरु	१५०/-	४

२७	टोटल ब्याक्टेरिया	१५०/-	४
२८	कोलिफर्म	२००/-	७
२९	साल्मोनेला	३००/-	४
३०	स्टेफाइलोकोकस	३००/-	७
३१	क्लाष्ट्रिडियम बोटलिनम र परफ्रिनजेन्स प्रत्येक	३००/-	७
३२	स्ट्रेप्टोकोकस	२००/-	७
३३	बासिलस सिरस	२००/-	७
३४	भिब्रयो	२००/-	४
३५	लिस्टेरिया	२००/-	७
३६	नोमाटोडस, सिरट, ओभा, लार्भा, प्रत्येकको (microscopic)	५०/-	१
३७	अरु शुक्ष्म जिव सम्बन्धि जाँच प्रत्येकको	२००/-	६
३८	रिफ्रक्टिभ इन्डेक्स वा वी.आर.आर.	१५०/-	१
३९	स्यापोनिफिकेसन भ्यालु	१५०/-	१
४०	आयोडिन भ्यालु	१५०/-	१
४१	सापोनिफइन नहुने पदार्थ	२००/-	२
४२	फि फ्याटी एसिड अथवा एसिड भ्यालु	१००/-	१
४३	एबर्स बेलर भ्यालु	१००/-	१
४४	हेक्साब्रोमाइड टेष्ट	१००/-	१
४५	रिसर्च मिसल भ्यालु	१५०/-	१
४६	आजिमोन आयल टेष्ट	२५०/-	३
४७	बाउडियान टेष्ट	१००/-	१
४८	बोसो परिक्षण	१००/-	२
४९	खनिज तेल	२००/-	१
५०	पग्लिने विन्दु	१००/-	२
५१	पेरोक्साइड भ्यालु	१५०/-	१
५२	उमालेको पानिमा घुलनशिल एक्ट्रयाक्ट	१५०/-	२
५३	कैफिन	१५०/-	२
५४	फोस्फेटेज टेष्ट	१५०/-	३
५५	मिथिलिन ब्लु टेष्ट	१५०/-	२
५६	रेसाप्यूरिन टेष्ट	१५०/-	३
५७	बाइकार्वोनेट टेष्ट	१००/-	१

५८	ग्लुकोज टेष्ट	१००/-	२
५९	स्टार्च टेष्ट	१००/-	२
६०	घुलनशिल ठोस पदार्थ	५०/-	१
६१	फल पदार्थको न्यूनतम भाग	५०/-	१
६२	ड्रेन्ड वेट	५०/-	१
६३	फ्रुट कन्टेन्ट	२००/-	१
६४	उड्ने तेल	१५०/-	२
६५	नउड्ने तेल	१५०/-	२
६६	लेड क्रोमेट जाँच	५०/-	१
६७	करक्यूमिन	१५०/-	२
६८	नुन	१५०/-	१
६९	माथिको सूचीमा नपरेका अन्य विश्लेषण परीक्षण, प्रति पारामिटर	२००/-	

७. विभागको निर्णय प्रकृया:

विभागको सम्बन्धित शाखाबाट निर्णय गर्नुपर्ने विषयको प्रकृया सुरु हुन्छ। ।शाखाको रायसहितको फाइलमा सम्बन्धित उपमहानिर्देशककोमा पुगी त्यसमा राय लेखी महानिर्देशककोमा पेश हुन्छ र महानिर्देशकबाट निर्णय हुन्छ।

८ निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

निर्णय उपर गुनासो तथा उजुरी सुन्ने अधिकारी महानिर्देशकलाई तोकिएको छ ।

९ सम्पादन गरेको कामको विवरण

प्रचलित खाद्य ऐन तथा नियमावली अनुरुप विभागले गर्नसक्ने कार्यहरु

१० कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद

कार्यालय प्रमुख : श्री संजीव कुमार कर्ण, महानिर्देशक

सूचना अधिकारीको नाम पद : श्री चपला पोखरेल, जिल्ला न्यायाधिवक्ता

११ विभागले प्रयोग गर्ने गरेको प्रमुख ऐन नियम तथा निर्देशिकाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेका छन्।

विभागको काम संग सरोकार राख्ने प्रमुख ऐन तथा नियमहरुको सूची

- खाद्य ऐन २०२३
- खाद्य नियमावली २०२७
- दाना पदार्थ ऐन २०३३
- दाना पदार्थ नियमावली २०४१

- आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु (विक्री वितरण) ऐन २०४९ र नियमावली २०५१
- आयोडिन युक्त नून (उत्पादन तथा वितरण) ऐन २०५५

विभागबाट गरिने कार्य एकरूपता तथा निश्चित मापदण्डका आधारमा कार्य सम्पादन गर्न तयार भएका निर्देशिकाहरूको सूची

- उद्योग निरीक्षण निर्देशिका २०५९
- प्रयोगशाला म्यानुअल :
  - फ्याट एण्ड आयल २००३
  - मिल्क एण्ड मिल्क प्रोडक्ट २००४
- स्वस्थकर दूध उत्पादन निर्देशिका २०५८
- खाद्य प्रशोधन तालिम प्रशिक्षक निर्देशिका २०५८
- खाद्य तथा पोषण योजना एवं व्यवस्थापन सम्वन्धी तालिम मोड्यूल २००२
- स्याम्पल डिस्पोजल निर्देशिका २०६०
- खाद्य पदार्थमा मिसावट जाच्ने सरल तरिका
- तालिम सम्वन्धि नर्म्स २०५७
- खाद्य प्रयोगशाला निर्देशिका २०५९

१२ आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण (२०७४ बैशाख देखि आषाढ)

(रकम रु हजारमा)

क सं	*बजेट उपशीर्षक (कार्यक्रम)*	*वार्षिक विनियोजन*	*खर्च त्रैमासिक*
१	खाद्य पोषण तथा प्रविधि	३१२९८७	१९६०७२
२	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा आयोजना	१२५७०	५४९३
३	नेपाल एकीकृत व्यापार रणनीति	४२७३	२३३१
४	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण आयोजना	१८५९	१३८५
५	राष्ट्रिय पुन निर्माण कोष	५०००	३०२९
	जम्मा	**३३६६८९**	**२०८३१०**

१३ तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण

नियमानुसार तोकिएबमोजिमको अन्य विववरण समेत आवधिक रुपमा विभागको वेवसाइटमा राखे गरिएको छ ।

१४ अघिल्लो आ व मा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण

१५ सार्वजनिक निकायको वेवसाइट भए सो को विवरण

www.dftqc.gov.np

१६ सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण

PACT, EU, PTB, SAMARTH

१७ सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रगति प्रतिवेदन
विभागबाट सञ्चालित कार्यक्रमको विस्तृत प्रगति प्रतिवेदन विभागको वेवसाइटमा राखिएको छ ।

१८ सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि

विभागले सचिवस्तरबाट स्वीकृत सूचनाको वर्गीकरण तथा संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागु गरेको छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ को उपदफा १ बमोजिम सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनाहरुमध्ये केही सूचना तोकिएको अवधिसम्म गोप्य राख्नसक्ने गरी वर्गीकरण गरिएको छ । यस विभागले उपलब्ध गराउनुपर्ने सूचनाको विवरण मधये कुनै मुद्दाको अनुसन्धान, तहकिकात तथा अभियोजनसंग सम्बन्धित सूचना दिंदा अपरिपक्व भई अनुसन्धानमा प्रभाव पर्न नदिन मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर नभएसम्म गोप्य राख्ने भनि सूचनाको वर्गीकरण गरिएको मन्त्रिपरिषदको परिपत्र मिति २०६८ माघ १ देखि लागु भइसकेको छ । तसर्थ खाद्य ऐन, २०२३ अन्तर्गत मुद्दा दायर गरिएका उद्योगहरुको नामावलीको सूचना उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष मुद्दा दायर भइसकेका मुद्दाहरुको नामावलीको सूचना अनुसुची १ मा उलेखित ढाचा अनुसार सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ । साथै यस्ता मुद्दासम्बन्धी सूचनाहरु मुद्दा दायरीको मितिले २५ बर्षसम्म सुरक्षित राखिन्छन । प्रयोगशाला विश्लेषणसम्बन्धी सूचनाहरु विश्लेषणको मितिले १० बर्षसम्म सुरक्षित राख्ने व्यवस्था छ तथा सामान्य प्रकृतिका सूचनाहरु १ बर्षसम्म सुरक्षित राखिन्छन् ।

अनुसूची १

क्र सं.	उत्पादकको नाम र ठेगाना	खाद्य पदार्थको नाम	व्याच नं.	ब्राण्ड	मुद्दा दायर मिति

१९ सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदन र सो उपर दिएको विवरण

त्रैमासिकमा कुनै पनि सूचना माग नभएको ।

२० सार्वजनिक निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएमा वा हुने भएको भए सोको विवरण

विभागको चौमासिक, बार्षिक विवरण विभागको वेवसाइटमा राख्ने गरिएको छ । साथै अन्य विषयसंग सम्बन्धित जानकारी तथा विववरणहरु समेत विभागको वेवसाइटमा राख्ने गरिएको छ ।

DFTQC